

OLAJOZÁS és VIASZOLÁS, hogyan lesz jó?

Az utóbbi időben egyre gyakrabban találkozhattak lapunk hasábjain a természetes anyagokkal való felületkezelésről szóló írásokkal.

A felületkezelésnek ez – a hazánkban még mindig újdonságnak számító – alternatívája, egyre több hívet szerez magának, mégis sok félreértéssel, alapvető tévedéssel és a használat során fölmerülő hibával találkozunk, a természetes anyagokkal ismerkedők, azt próbálgatók körében. Ezért megpróbáljuk ismét összefoglalni az olajozással, viaszolással és magukkal az anyagokkal kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat:

Az olajozott-viaszolt felület az emberi bőrhöz hasonló: védi a fát a szennyeződésektől, kisebb sérülésektől, külső mechanikai hatásoktól, véd a külső nedvességtől, de lehetővé teszi a faanyag lélegzését. Az olajozás nem alkot a lakkoknál megszokott átjárhatatlan összefüggő filmet, hanem mélyen beszívódik az anyagba, és a fa edényeinek falán tapad meg. **Az olaj impregnál, tehát csökkenti a kezelt anyag későbbi nedvességfelvevő képességét, fokozza vízállóságát, de nem teszi vízállóvá. Az olajozás alapoz is, mert a viasz csak olajozott felületen ad tartós, kopásálló bevonatot.**

A **keményolajok**, magasabb gyantatartalmukkal, esetleg valamilyen természetes lakk-komponens (sellak vagy borostyánkő-lakk) segítségével úgy fokozzák a kezelt felület keménységét, hogy a felső edényeket mintegy „kibetonozva”, megnehezítik a fa szálainak roncsolódását.

Legújabbak, az elszappanosított, **vízzel hígítható olajok**, melyek a fa színét nem tüzelik fel, hanem megőrzik a természetes világos árnyalatát, ezért világos fafajok kezelésére kiválóak. Előnyük még, hogy a velük kezelt felület 2 óra múlva csiszolható.

Az olajok önmagukban is alkalmasak felületkezelésre. Két rétegben átlagos igénybevételnél tartós, ellenálló, de nem víztaszító bevonatot adnak.

A **viaszok teszik a felületet víztaszítóvá, selymes fényűvé.** A viasz már a filmképző anyagokhoz hasonlítható: **az ideális viaszbevonat lehetővé teszi, kristályaiból a polírozással cserépfedéshez hasonlítható vízzáró bevonatot kapunk a kezelt felületen.**

A viaszok közül legfontosabb az ecsettel felhordható méhviasz kenőbalzsam és a keményviasz. Az, hogy melyik viaszt használjuk, az igénybevételtől függ. Általában függőleges felületeknél nincs különösebb igénybevétel, ide tökéletes a kenőbalzsam, míg vízszintes felületeknél keményviaszt célszerű használni. A keményviasz is nagyon könnyen – a hagyományos cipőfényezéshez hasonlóan – felhordható. Nem csak ellenállóbb bevonatot ad, de kiadósabb és olcsóbb is, mint a folyékony méhviasz. A kenőbalzsam tagolt felületeknél nélkülözhetetlen, a keményviaszokkal itt nehezen boldogulnánk.

(Szakszerű) MUNKA OLAJOKKAL ÉS VIASZOKKAL

Az olajozásnak és viaszolásnak van néhány nagyon egyszerű alapszabálya, amit viszont be kell ahhoz tartani, hogy elégedettek legyünk a kész felülettel. A ragacos, tapadó, foltos felületek oka legtöbbször az, hogy ezeket az egyszerű szabályokat nem ismerjük, vagy nem tartjuk fontosnak.

1. **Csak megfelelően előkészített felületen kapunk szép bevonatot.** A sok lépésből álló, finom csiszolásnál is fontosabb az utolsó csiszolás (150) előtti nedvesítés. A **nedves kendővel, szivaccsal való áttörölés** felhúzza a fa átvágott rostjait, amit finom papírral (240) átcsiszolva a legtöbb fafajnál tökéletes felületet kapunk. Ha nem vizezzük a felületet, az olaj húzza fel a szálakat, amit nehezebb csiszolni, és kár is a felhordott olajat így „elvesztegetni”.
2. A **bűtü** is finom megmunkálást és csiszolást igényel!
3. Az olajat egyszer, szükség szerint több rétegben kell felhordani: ha a kezelt fa szinte „issza” az olajat, akkor kapunk jól impregnált felületet, ha a felhordást azonnal, az olaj beszívódása után megismételjük. Így addig „telítjük” a fát, míg az könnyedén felveszi az olajat. Így elkerülhető az egyenetlen nedvszívó képességből adódó esetleges foltosodás is.
4. Felhordás ecsettel. Szórással kisüzemi szinten a munka nem lesz gyorsabb, csak több anyag vész kárba. Itt nincs ecsetnyom sem, ami a szórást indokolná.
5. Csak annyi olajat hordjunk fel, amennyit az anyag képes felvenni. A 10 perc után nem beszívódó olajat a felületen ecsettel, rongydarabbal el kell oszlatni, bedörzsölni, illetve a **felesleget a felületről letörölni.** A nem eltávolított felesleg fényes,

ragacsos és nehezen eltávolítható foltokat hagy a felületen.

6. Az olaj gyorsan beszívódik, ezután a kezelt alkatrészek nem érzékenyek: rakásolhatók, nem ül beléjük a por stb. Az áttörés után a felület gyakorlatilag száraz. A megadott száradási idő (2 illetve 24 óra) a csiszolás miatt lényeges. Ennyi idő kell ahhoz, hogy az olaj annyira megszáradjon, hogy ne tömje a papírt.
7. Száradás után a felületet kézzel, vagy nagy fordulatszámú excentrikus csiszológéppel finoman (240) át kell csiszolni. **Köztés csiszolásra** akkor is szükség van, ha a felület tökéletesen simának tűnik, a finom felület biztosítja a viasz tökéletes tapadását.
8. A **viaszt lehetővékony rétegben** kell felhordani. A cél: **minél vékonyabb, de összefüggő bevonatot** kialakítani. Csak így érhető el, hogy a kristályos viaszlapkák a polírozás után úgy feküdjenek egymásra, mint az ideálként említett tetőcserepek. Ha túl sok viaszt hordunk fel, a felület nehezen polírozható, és a lapkákat nem tudjuk szépen „elfektetni”. Az ilyen bevonat alá könnyebben beszívárog a nedvesség, ami felérdesíti a bevonatot.
9. Ha túl sok viaszt hordunk fel, vagy nem polírozzuk **a megadott száradási idő** letelte előtt, a felület ragacsos marad.
10. A viaszok megadott száradási idő (1–4 óra) letelte után nem polírozhatók. Minél tovább szárad a viasz, annál több oldószer párolog el a felületről, és annál nehezebben, de annál keményebbre és fényesebbre

polírozható. Kb. 1,5 óránál hosszabb száradás után a felület már csak géppel polírozható.

11. A frissen kezelt felületet 2–4 hétig ne érje nedvesség, mert a viasz teljes kikeményedése előtt még érzékeny.
12. A kész felülethez lehetőleg csak **saját ápolószereit** használjuk. Más, méhviasztartalmú készítmények (pl. Pronto) is tartalmazhatnak olyan anyagokat – glicerint, szilikont stb. – melyek megnehezítik a felület esetleges későbbi felújítását. A felület saját ápolószereivel ápolva sokáig megtartja szépségét, a fával együtt érik, idővel természetes patinát kap. Az olajozott viaszolt felület hosszú idő után sem kelt elhasznált, lepusztult benyomást. Az esetleges sérülések helyileg, akár felületen is könnyen javíthatók.
13. Az olajok és viaszok alacsony öngyulladási hőmérsékletű illóolajokat tartalmaznak, melyeknek száradása oxidációs folyamat, erős hőfejlődéssel jár. Az olajjal átitatott, összegyűrt kenő- és törlőruhák, szerszámok öngyulladás-veszélyese, ezért használat után mindig terítsük ki, hogy jól szellőzve kiszáradhassanak.

Aki a fent leírt tanácsokhoz, szabályokhoz tartja magát, elégedett lesz a kapott felülettel.

Bővebb információ: **AURO-sixay kft.**,
Sopron. Tel.: 99/505-990
vagy 06-30/96-99-648.